

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΙΟΒΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΕΥΧΟΣ 4ο/2024

Συνέντευξη Τύπου | Αθήνα 23 Ιανουαρίου 2025

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Κύρια σημεία της τριμηνιαίας έκθεσης του ΙΟΒΕ για την Ελληνική Οικονομία που παρουσιάστηκε στις 15/04/2025:

- Η **παγκόσμια οικονομία** συνέχισε να μεγεθύνεται το 2024 (+3,2%), με οριακά βραδύτερο ρυθμό συγκριτικά με το 2023 και με ετερογένεια μεταξύ γεωγραφικών περιοχών, ως συνέπεια πολλαπλών εστιών αβεβαιότητας. Οι οικονομίες των χωρών του ΟΟΣΑ αναπτύχθηκαν με ετήσιο ρυθμό 1,9% το τέταρτο τρίμηνο του 2024, ελαφρώς υψηλότερο σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο (1,7%) και το αντίστοιχο τρίμηνο του 2023 (1,8%). Ο πληθωρισμός διατηρείται σε υψηλότερα από τα επιθυμητά επίπεδα, παρά τη σημαντική αποκλιμάκωση που έχει καταγραφεί, ενώ και ο δομικός πληθωρισμός αποδεικνύεται επίμονος σε πολλές οικονομίες. Το κόστος χρήματος κινήθηκε συστηματικά καθοδικά, με προσδοκία για περαιτέρω μείωση το 2025. Ωστόσο, από τις αρχές του έτους, η νέα εμπορική πολιτική των ΗΠΑ εγείρει πρωτοφανή αβεβαιότητα, σε συνδυασμό με έντονη μεταβλητότητα στις διεθνείς αγορές κεφαλαίου και ενέργειας. Οι κεντρικές τράπεζες των μεγάλων οικονομιών τηρούν συνεπώς στάση αναμονής καθώς ο βαθμός επαναφοράς του εμπορικού προστατευτισμού ενδέχεται να οδηγήσει σε διαταραχές στις αλυσίδες παραγωγής και αυξήσεις τιμών, περιπλέκοντας την εύρεση κατάλληλης ισορροπίας στην άσκηση νομισματικής πολιτικής.
- Η **οικονομία της Ευρωζώνης** κατέγραψε μεγέθυνση της τάξεως του +0,9% το 2024 (+0,6% το 2023) και +0,2% στο δ' τρίμηνο του 2024 (από +0,4% στο προηγούμενο τρίμηνο) λόγω της ισχυρότερης του αναμενομένου μεγέθυνσης της ιδιωτικής και δημόσιας κατανάλωσης. Βάσει των πλέον πρόσφατων εκτιμήσεων (ΕΚΤ – Μάρτιος 2025), η οικονομία της Ευρωζώνης προβλέπεται να αναπτυχθεί με ρυθμό +0,9% το 2025 και +1,2% το 2026, 0,2 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερο των προβλέψεων του προηγούμενου τριμήνου. Ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη αναμένεται να ανέλθει στο 2,3% το 2025 και να υποχωρήσει στο 1,9% το 2026. Η ΕΚΤ μείωσε τον Μάρτιο τα βασικά επιτόκια κατά 25 μονάδες βάσης, για έκτη συνεχόμενη φορά από τα μέσα του 2024. Η δασμολογική πολιτική καθώς και η υποβάθμιση των πολυμερών θεσμών από τη νέα αμερικανική κυβέρνηση εγείρει κρίσιμες προκλήσεις για την ανταγωνιστικότητα και τις προοπτικές οικονομικής ανάπτυξης της Ευρώπης.
- **Επιτάχυνση της ετήσιας εγχώριας ανάκαμψης στο +2,6% το τέταρτο τρίμηνο του 2024**, έναντι ανάπτυξης +2,3% στο προηγούμενο τρίμηνο, λόγω κυρίως της ενίσχυσης των επενδύσεων (+24,4% γ-ο-γ, παγίων +9,0% γ-ο-γ). Την ανοδική πορεία της διατήρησε η ιδιωτική κατανάλωση (+0,8% γ-ο-γ), αν και με σημάδια κόπωσης, ενώ αντίθετα η δημόσια κατανάλωση συρρικνώθηκε (-3,4%). Βελτίωση του εξωτερικού ισοζυγίου, λόγω αύξησης των εξαγωγών (+3,6% γ-ο-γ) και επιβράδυνση των εισαγωγών (+2,4% γ-ο-γ).

- **Για το 2025, το IOBE αναθεωρεί οριακά προς τα κάτω την εκτίμησή του για ανάπτυξη στο +2,2%** (από +2,4% της προηγούμενης πρόβλεψης, Ιανουαρίου 2025). Ως προς τις συνιστώσες, οι πάγιες επενδύσεις αναμένεται να διατηρήσουν την δυναμική τους καθ' όλη τη διάρκεια του 2025 (+9,5%), ενώ η ιδιωτική κατανάλωση αναμένεται να επιβραδυνθεί ελαφρά (+1,2%). Το έλλειμμα στο εξωτερικό ισοζύγιο αναμένεται να μειωθεί, αν και σε υψηλά επίπεδα, με τις εξαγωγές και τις εισαγωγές να αυξάνονται ετησίως κατά +2,2% και +1,5% αντιστοίχως. Σημαντικοί κίνδυνοι απορρέουν από τον χαμηλότερο ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας της Ευρωζώνης, την όξυνση της οικονομικής αβεβαιότητας σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο λόγω κλιμάκωσης του εμπορικού πολέμου, την αβεβαιότητα ως προς τα δημοσιονομικά μεγέθη της ΕΕ ως απόρροια του σχεδίου επανεξοπλισμού, τη διατήρηση των γεωπολιτικών εντάσεων σε Ουκρανία και Μέση Ανατολή (με ερωτηματικό για την ενεργειακή ασφάλεια, τις αλυσίδες εφοδιασμού και τις διεθνείς πολιτικές εξελίξεις), το υψηλό έλλειμμα στο εξωτερικό ισοζύγιο, την απώλεια ανταγωνιστικότητας λόγω υψηλότερου του μ.ό. της Ευρωζώνης πληθωρισμού, και τις καθυστερήσεις στην εξυγίανση των κόκκινων δανείων εκτός τραπεζικών ισολογισμών.
- **Η εκτέλεση του προϋπολογισμού** σε ταμειακή βάση κινήθηκε καλύτερα από τον στόχο το 2024 και καλύτερα σε σχέση με το 2023. Καταγράφηκε ετήσια αύξηση στα δημόσια έσοδα (+10,6%) κυρίως λόγω της υπεραπόδοσης των φόρων. Σε ταμειακή βάση, το 2024 ο Κρατικός Προϋπολογισμός κατέγραψε πλεόνασμα 0,2% του ΑΕΠ και πρωτογενές πλεόνασμα ύψους 3,7% του ΑΕΠ. Στο πρώτο δίμηνο του 2025 καταγράφηκε υπεραπόδοση στα δημόσια οικονομικά, σε ταμειακούς όρους, με πλεόνασμα στο ισοζύγιο του κρατικού προϋπολογισμού ύψους €709 εκατ. (0,3% του ΑΕΠ) και πρωτογενές πλεόνασμα ύψους €2.802 εκατ. (1,1% του ΑΕΠ), η οποία όμως οφείλεται κυρίως σε ετεροχρονισμούς. Δεδομένης της επιβολής δασμών στην ΕΕ και σε άλλες οικονομίες του κόσμου από τις ΗΠΑ, κρίνεται ακόμη πιο σημαντική η συνετή δημοσιονομική διαχείριση αλλά και η αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το οποίο ολοκληρώνεται στα μέσα του 2026.
- Στο τέταρτο τρίμηνο του 2024 το **ποσοστό ανεργίας** παρουσίασε μείωση στο 9,5% από 10,5% ένα έτος νωρίτερα. Τομείς υπηρεσιών κατέγραψαν τη μεγαλύτερη ετήσια άνοδο στην απασχόληση, όπως Επαγγελματικές/τεχνικές δραστηριότητες, Εκπαίδευση και Εμπόριο. Ο δείκτης μισθολογικού κόστους παρουσίασε αύξηση το δ' τρίμ. 2024, ενώ άνοδο κατέγραψε και η συμμετοχή στην εργασία, μειώνοντας την απόκλιση από τον μέσο όρο στην ΕΕ. Καθώς η χώρα προσεγγίζει μονοψήφιο ποσοστό ανεργίας, περαιτέρω μειώσεις κατά τα επόμενα τρίμηνα αναμένονται βραδύτερες. Η απασχόληση αναμένεται να ενισχυθεί ηπιότερα το 2025, λόγω της ανοδικής τάσης σε κατανάλωση, επενδύσεις και σε επιμέρους τομείς της βιομηχανίας και των υπηρεσιών. Το ποσοστό ανεργίας, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του IOBE, αναμένεται να διαμορφωθεί **στην περιοχή του 9,3% το 2025**.
- Ο **ρυθμός μεταβολής του ΓΔΤΚ** διαμορφώθηκε στο 2,6% το α' τρίμηνο του 2025 (3,1% για τον ΕνΔΤΚ), από άνοδο 3,1% (3,2% για τον ΕνΔΤΚ) ένα έτος πριν. Η ενίσχυση των τιμών οφείλεται κυρίως στη θετική επίδραση της εγχώριας ζήτησης. Το IOBE εκτιμά ότι οι τιμές θα διατηρηθούν σε ηπιότερη ανοδική τροχιά, με **ρυθμό πληθωρισμού στην περιοχή του 2,8% το 2025**, λόγω κυρίως της καταναλωτικής ζήτησης. Ωστόσο, οι πρόσφατες εξελίξεις στο παγκόσμιο περιβάλλον τόσο σε πολιτικό όσο και σε γεωπολιτικό επίπεδο προκαλούν έντονη αβεβαιότητα.
- Στο **τραπεζικό σύστημα**, μεταξύ των θετικών τάσεων, ξεχωρίζουν η μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων στους ισολογισμούς των τραπεζών σε νέο ιστορικά χαμηλό ποσοστό

(3,8% το δ' τρίμηνο του 2024), η ισχυρή πιστωτική επέκταση προς τις επιχειρήσεις, η αύξηση της ζήτησης για στεγαστική πίστη, η βελτιωμένη κερδοφορία και ρευστότητα. Στις αρνητικές τάσεις, συγκαταλέγονται η υψηλή έκθεση των τραπεζών σε κρατικά ομόλογα, το υψηλό περιθώριο επιτοκίου, το υψηλότερο ιδιωτικό κόστος χρηματοδότησης από άλλες χώρες, και το υψηλό απόθεμα «κόκκινων» δανείων εκτός τραπεζικών ισολογισμών. Η έγκαιρη εφαρμογή του δανειακού σκέλους του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αποτελεί προτεραιότητα για τη χρηματοδότηση παραγωγικών επενδύσεων με ευνοϊκούς όρους.

Πίνακας 1. Μακροοικονομικές προβλέψεις IOBE (Απρίλιος 2025)
(σε σταθερές τιμές, ετήσιες % μεταβολές, εκτός εάν αναγράφεται διαφορετικά)

	2023 (πραγμ.)	2024 (εκτίμηση)	2025 (πρόβλεψη)
ΑΕΠ	2,3%	2,3%	2,2%
Κατανάλωση	1,8%	0,7%	1,1%
Ιδιωτική Κατανάλωση	1,7%	2,1%	1,2%
Δημόσια Κατανάλωση	2,5%	-4,1%	0,6%
Ακαθάριστες Επενδύσεις	1,3%	23,1%	6,0%
Ακαθάριστες Πάγιες Επενδύσεις	7,0%	4,5%	9,5%
Εξαγωγές	1,9%	1,0%	2,2%
Εισαγωγές	0,9%	5,5%	1,5%
Ρυθμός πληθωρισμού (ΕνΔΤΚ)	4,2%	3,0%	2,8%
Ανεργία (% εργατικού δυναμικού)	11,1%	10,1%	9,3%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ για το 2023, 2024, εκτιμήσεις IOBE για το 2025

Κατά την παρουσίαση της Έκθεσης, ο **Πρόεδρος του IOBE, κ. Γιάννης Ρέτσος**, καλωσορίζοντας τους παρευρισκόμενους στην παρουσίαση της Έκθεσης, αναφέρθηκε στις ραγδαίες διεθνείς οικονομικές εξελίξεις και για το ότι αυτές αναμένεται να επηρεάσουν άμεσα και έμμεσα την ελληνική οικονομία.

Παράλληλα, ο **Γενικός Διευθυντής του IOBE, Καθηγητής Νίκος Βέττας**, επεσήμανε τη σημασία ενίσχυσης των εγχώριων επενδύσεων για ανάπτυξη μέσα στο ταραχώδες διεθνώς εμπορικό πεδίο. Μεταξύ άλλων, σημείωσε:

- Οι έντονες, αλλεπάλληλες μεταβολές στη δασμολογική πολιτική των ΗΠΑ εκτόξευσαν τη διεθνή αβεβαιότητα πολιτικής, επιδεινώνοντας τις προοπτικές για εξαγωγές και επενδύσεις.
- Ενδεχόμενη εξισορρόπηση της αρχιτεκτονικής του διεθνούς εμπορίου μεσοπρόθεσμα σε υψηλότερο επίπεδο δασμών θα αυξήσει το κόστος παραγωγής, με αποτέλεσμα αύξηση τιμών, μείωση πραγματικών εισοδημάτων και δευτερογενώς επιβράδυνση της καινοτομίας.
- Η ευρύτερη αναταραχή στο παγκόσμιο οικονομικό πεδίο δημιουργεί ανακατατάξεις στη σχετική ισχύ και πορεία μεγάλων οικονομιών. Σταθερές της παγκοσμιοποίησης για τις διασυνδέσεις περισσότερο και λιγότερο αναπτυγμένων οικονομιών αμφισβητούνται και στο πλαίσιο αυτό θα

αναζητηθεί νέα στρατηγική για την Ευρωπαϊκή Ένωση, με άξονες την αύξηση της ανταγωνιστικότητας, της στρατηγικής αυτονομίας και της άμυνας.

- Τις τελευταίες δεκαετίες μείωση των περιορισμών στο εμπόριο, στην κίνηση κεφαλαίων και, κατά περίπτωση, ανθρώπων, επέτρεψε την ολοένα μεγαλύτερη εξειδίκευση στην παραγωγή και την ανάπτυξη και διάχυση νέων τεχνολογιών. Η αντιστροφή αυτής της πορείας χωρίς ισχυρή οπισθοχώρηση της ευημερίας είναι σήμερα αδύνατη.
- Η ελληνική οικονομία ανακάμπτει στα προ-κρίσης επίπεδα, με θετικές επιδόσεις στις αγορές εργασίας, ακινήτων, κεφαλαίων, τραπεζών, καθώς και σταδιακές αναβαθμίσεις στην πιστοληπτική της αξιολόγηση.
- Καθώς το επενδυτικό κενό και η ανεργία μειώνονται, τα ουσιαστικά ερωτήματα είναι δύο. Πρώτον, είναι η ελληνική οικονομία αρκετά ισχυρή μπροστά στις αναταράξεις του διεθνούς περιβάλλοντος; Άλλωστε, το δημόσιο χρέος της χώρας μας είναι ακόμη εξαιρετικά υψηλό και στις ίδιες τις εκθέσεις των επενδυτικών οίκων υπάρχει μεγάλη απόσταση μέχρι την επιθυμητή αξιολόγηση, που απολαμβάνουν άλλες χώρες στην περιφέρεια της ευρωζώνης. Δεύτερον, έχει δημιουργηθεί εγγενής δυναμική που θα επιτρέψει σταθερά υψηλή ανάπτυξη τα επόμενα χρόνια; Σχετικά, δεν καταγράφεται ακόμη σημαντική αύξηση της παραγωγικότητας, ενώ σειρά αναγκαίων διαθρωτικών αλλαγών εκκρεμούν.
- Το κλειδί για την αύξηση των πραγματικών εισοδημάτων στη χώρα εξακολουθεί να είναι οι επενδύσεις. Τόσο όσον αφορά το επίπεδο τους, που αν και ανερχόμενο υπολείπεται σημαντικά αυτού που απαιτείται για γρήγορη σύγκλιση στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές οικονομίες όσο και ποιοτικά με μετακίνηση σε κλάδους και επιχειρήσεις που παράγουν υψηλή αξία. Παράλληλα, κρίσιμη είναι η πολιτική και κοινωνική στήριξη αλλαγών που αυξάνουν την παραγωγικότητα και την κοινωνική κινητικότητα.